PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY W ROKU SZKOLNYM 2018-2019

MATEMATYKA POZIOM PODSTAWOWY

ZASADY OCENIANIA ZADAŃ KIELCE – MARZEC 2019

Klucz odpowiedzi do zadań zamkniętych

																					22			
В	C	D	В	A	D	C	D	A	D	В	В	A	D	D	A	D	D	A	C	В	C	C	В	A

Schemat oceniania zadań otwartych

Zadanie 26. (0-2)

Rozwiąż nierówność $x^2 + 2x \le 3(2x - 1)$.

Przykładowe rozwiązanie

$$x^2 + 2x \le 3(2x - 1)$$

$$x^2 + 2x \le 6x - 3$$

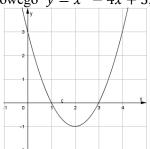
$$x^2 - 4x + 3 \le 0$$

Obliczamy pierwiastki trójmianu kwadratowego $x^2 - 4x + 3$.

$$\Delta = (-4)^2 - 4 \cdot 1 \cdot 3 = 4$$

$$x_1 = \frac{4-2}{2} = 1$$
, $x_2 = \frac{4+2}{2} = 3$

Szkicujemy wykres trójmianu kwadratowego $y = x^2 - 4x + 3$,

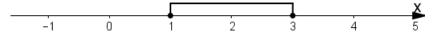
z którego odczytujemy zbiór rozwiązań nierówności

$$x \in \langle 1, 3 \rangle$$

Schemat oceniania

- obliczy lub poda pierwiastki trójmianu kwadratowego: x₁ = 1, x₂ = 3 i na tym zakończy lub błędnie poda zbiór rozwiązań nierówności,
 albo
- popełni błąd rachunkowy przy obliczaniu wyróżnika lub pierwiastków trójmianu kwadratowego (ale otrzyma dwa różne pierwiastki) i konsekwentnie do popełnionego błędu rozwiąże nierówność.

- poda zbiór rozwiązań nierówności: $x \in \langle 1, 3 \rangle$ lub $\langle 1, 3 \rangle$ lub $(x \ge 1 \ i \ x \le 3)$, albo
- poda zbiór rozwiązań w postaci graficznej z poprawnie zaznaczonymi końcami przedziałów.

Zadanie 27. (0-2)

Rozwiąż równanie $(2x - 1)(x^3 + 8)(x^2 + 9) = 0$.

Przykładowe rozwiązanie

Lewa strona równania jest iloczynem trzech czynników (2x - 1), $(x^3 + 8)$ oraz $(x^2 + 9)$. Zatem iloczyn ten jest równy 0, gdy co najmniej jeden z tych czynników jest róny 0, czyli

$$2x - 1 = 0$$
 lub $x^3 + 8 = 0$ lub $x^2 + 9 = 0$

Rozwiązaniem równania 2x - 1 = 0 jest $x = \frac{1}{2}$.

Rozwiązaniem równania $x^3 + 8 = 0$ jest $x = \sqrt[3]{-8} = -2$.

Równanie $x^2 + 9 = 0$ nie ma rozwiązań, gdyż dla dowolnego rzeczywistego x liczba $x^2 + 9$ jest dodatnia.

Równanie $(2x - 1)(x^3 + 8)(x^2 + 9) = 0$ ma dwa rozwiązania rzeczywiste:

$$x\in\left\{\frac{1}{2},-2\right\}.$$

Schemat oceniania

Zdający otrzymuje......1p. gdy

- zapisze trzy równania 2x 1 = 0 lub $x^3 + 8 = 0$ lub $x^2 + 9 = 0$, albo
- wyznaczy poprawnie (lub poda) rozwiązania dwóch z trzech równań 2x-1=0 lub $x^3+8=0$ lub $x^2+9=0$

i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy.

Zdający otrzymuje......2p.

gdy wyznaczy wszystkie rozwiązania $x = \frac{1}{2}$, x = -2.

Uwagi

- 1. Jeżeli zdający poda właściwe rozwiązania równania bez rachunków lub uzasadnienia, to otrzymuje **2 punkty**.
- 2. Jeżeli zdający poprawnie wyznaczy rozwiązania równania, ale w odpowiedzi poda niewłaściwą odpowiedź, np. $x \in R \left\{\frac{1}{2}, -2\right\}$, to otrymuje **1 punkt**.

Zadanie 28. (0-2)

Udowodnij, że dla dowolnych liczb rzeczywistych dodatnich x i y prawdziwa jest nierówność

$$\frac{x}{y} \ge 4\left(1 - \frac{y}{x}\right)$$

Przykładowe rozwiazanie

Nierówność możemy przekształcić równoważnie

$$\frac{x}{y} \ge 4\left(1 - \frac{y}{x}\right)$$

$$\frac{x}{y} \ge 4 - \frac{4y}{x}$$

$$x^2 \ge 4xy - 4y^2$$

$$x^2 - 4xy + 4y^2 \ge 0$$

$$(x - 2y)^2 \ge 0$$

Ta nierówność jest prawdziwa dla dowolnych liczb rzeczywistych x i y, więc w szczególności również dla liczb dodatnich.

To kończy dowód.

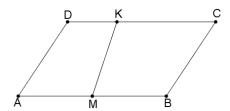
Schemat oceniania

Uwagi

- Jeżeli zdający sprawdza poprawność nierówności dla wybranych wartości x oraz y, to otrzymuje 0 punktów.
- 2. Jeżeli zdający doprowadzi nierówność do postaci $(x 2y)^2 \ge 0$, ale poda niepoprawne uzasadnienie prawdziwości tej nierówności (np. "liczba ta jest zawsze dodatnia"), to otrzymuje **1 punkt**.
- 3. Jeżeli zdający przeprowadzi poprawne rozumowanie, które zakończy zapisem $(x-2y)^2 \ge 0$, to otrzymuje **2 punkty**.

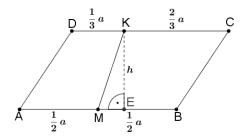
Zadanie 29. (0-2)

W równoległoboku ABCD poprowadzono odcinek KM. Punkt M jest środkiem odcinka AB, punkt K leży na odcinku CD oraz 2|DK|=|KC| (zobacz rysunek). Uzasadnij, że stosunek pola trapezu AMKD do pola trapezu MBCK jest równy $\frac{5}{7}$.

Przykładowe rozwiązanie

Wprowadźmy oznaczenia tak, jak na rysunku.

$$P_{AMKD} = \frac{1}{2}(|AM| + |KD|) \cdot |KE|$$

$$P_{MBCK} = \frac{1}{2}(|MB| + |CK|) \cdot |KE|$$

Zapiszmy pola trapezów w zależności od a oraz h.

$$P_{AMKD} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} a + \frac{1}{3} a \right) \cdot h = \frac{5}{12} a h$$

$$P_{MBCK} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \alpha + \frac{2}{3} \alpha \right) \cdot h = \frac{7}{12} \alpha h$$

Wyznaczmy stosunek pól trapezów.

$$\frac{P_{AMKD}}{P_{MBCK}} = \frac{\frac{5}{12}ah}{\frac{7}{12}ah} = \frac{5}{7}$$

Schemat oceniania

Zdający otrzymuje......1p.

gdy zapisze pole jednego z trapezów AMKD lub MBCK uwzględniając stosunek podziału obu podstaw, np.

$$P_{AMKD} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} a + \frac{1}{3} a \right) \cdot h$$
 albo $P_{MBCK} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} a + \frac{2}{3} a \right) \cdot h$

i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy.

Zadanie 30. (0-2)

Ze zbioru liczb naturalnych trzycyfrowych losujemy jedną liczbę. Jakie jest prawdopodobieństwo, że suma cyfr wylosowanej liczby jest równa 5.

Przykładowe rozwiązanie

Zbiór zdarzeń elementarnych Ω , to zbiór wszystkich liczb naturalnych trzycyfrowych.

$$\Omega = \{100, 101, 102, \dots, 999\}$$

$$|\Omega| = 900$$

Oznaczmy przez A zdarzenie polegające na wylosowaniu liczby, której suma cyfr wynosi 5.

$$A = \{104, 140, 113, 131, 122, 203, 230, 212, 221, 302, 320, 311, 401, 410, 500\}$$

$$|A| = 15$$

Obliczamy prawdopodobieństwo korzystając z definicji klasycznej prawdopodobieństwa.

$$P(A) = \frac{|A|}{|\Omega|}$$

$$P(A) = \frac{15}{900}$$

$$P(A) = \frac{1}{60}$$

Schemat oceniania

Zdający otrzymuje......1p.

- gdy zapisze liczbę wszystkich zdarzeń elementarnych $|\Omega|=900$, albo
- $\bullet \quad$ gdy wypisze wszystkie zdarzenia elementarne sprzyjające zdarzeniu A , albo
- gdy zapisze liczbę zdarzeń elementarnych sprzyjających zdarzeniu A, |A| = 15,

Uwagi

- 1. Jeżeli zdający poda prawdopodobieństwo zdarzenia A większe od 1, to za całe zadanie otrzymuje **0p**.
- 2. Jeżeli zdający pominie jedno zdarzenie sprzyjające zdarzeniu A i otrzyma $P(A) = \frac{14}{900}$, to otrzymuje za całe rozwiązanie **1p**.
- 3. Jeżeli zdający zapisze, że $|\Omega|=899\,$ i otrzyma $P(A)=\frac{15}{899}\,$, to otrzymuje za całe rozwiązanie **1p**.

Zadanie 31. (0-2)

Suma trzech początkowych wyrazów $a_1 + a_2 + a_3$ ciągu arytmetycznego (a_n) jest o 18 większa od sumy $a_4 + a_5 + a_6$. Wyznacz różnicę r tego ciągu.

Przykładowe rozwiązanie

Sposób I

$$a_1 + a_2 + a_3 - 18 = a_4 + a_5 + a_6$$

$$a_1 + a_1 + r + a_1 + 2r - 18 = a_1 + 3r + a_1 + 4r + a_1 + 5r$$

$$3a_1 + 3r - 18 = 3a_1 + 12r$$

$$-9r = 18$$

$$r = -2$$

Sposób II

$$S_3 - 18 = S_6 - S_3$$

$$2S_3 - 18 = S_6$$

$$2 \cdot \frac{2a_1 + 2r}{2} \cdot 3 - 18 = \frac{2a_1 + 5r}{2} \cdot 6$$

$$(2a_1 + 2r) \cdot 3 - 18 = (2a_1 + 5r) \cdot 3$$

$$6a_1 + 6r - 18 = 6a_1 + 15r$$

$$-9r = 18$$

$$r = -2$$

Schemat oceniania

Zdający otrzymuje......1p.

• gdy zapisze równanie np.

$$a_1 + a_1 + r + a_1 + 2r - 18 = a_1 + 3r + a_1 + 4r + a_1 + 5r$$
 lub $2 \cdot \frac{2a_1 + 2r}{2} \cdot 3 - 18 = \frac{2a_1 + 5r}{2} \cdot 6$,

z którego można wyznaczyć różnicę ciągu i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy

albo

• gdy zapisze układ warunków, z których można wyznaczyć różnicę ciągu i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy.

Zdający otrzymuje 2p. gdy obliczy r = -2.

Zadanie 32. (0-4)

Punkty
$$A = \left(-1, 3\frac{1}{2}\right)$$
 oraz $B = (4, 6)$ należą do wykresu funkcji $f(x) = -\frac{1}{2}x^2 + bx + c$.

Wyznacz wartości liczbowe współczynników b i c. Dla wyznaczonych wartości b oraz c wyznacz pole trójkąta, którego wierzchołkami są punkty przecięcia wykresu funkcji f z osiami układu współrzędnych.

Przykładowe rozwiązanie

Punkty $A = \left(-1, 3\frac{1}{2}\right)$ oraz B = (4, 6) należą do wykresu funkcji $f(x) = -\frac{1}{2}x^2 + bx + c$, więc spełniony jest następujący układ równań

$$\begin{cases} 3\frac{1}{2} = -\frac{1}{2} \cdot (-1)^2 + b \cdot (-1) + c \\ 6 = -\frac{1}{2} \cdot 4^2 + 4b + c \end{cases}$$

$$\begin{cases} 3\frac{1}{2} = -\frac{1}{2} - b + c \\ 6 = -8 + 4b + c \end{cases}$$

$$\begin{cases} 4 = -b + c \\ 14 = 4b + c \end{cases}$$

$$\begin{cases} c = b + 4 \\ 14 = 4b + b + 4 \end{cases}$$

$$\begin{cases} c = b + 4 \\ 5b = 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} c = 6 \\ b = 2 \end{cases}$$

zatem $f(x) = -\frac{1}{2}x^2 + 2x + 6$.

Obliczamy współrzędne punktów przecięcia wykresu funkcji f z osiami układu współrzędnych:

• z osią odciętych:

$$\Delta = 2^{2} - 4 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right) \cdot 6 = 16$$

$$\sqrt{\Delta} = 4$$

$$x_{1} = \frac{-2 - 4}{-1} = 6, \quad x_{1} = \frac{-2 + 4}{-1} = -2$$

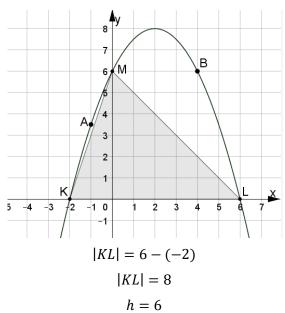
Punktami przecięcia wykresu z osią odciętych są: K = (-2, 0) oraz L = (6, 0).

• z osią rzędnych:

$$f(0) = -\frac{1}{2} \cdot (0)^2 + 2 \cdot 0 + 6$$
$$f(0) = 6$$

Punkt przecięcia wykresu z osią rzędnych, to M = (0,6).

Obliczamy pole trójkąta KLM.

$$P = \frac{1}{2} \cdot 8 \cdot 6$$

P = 24

Schemat oceniania

Zdający zapisze poprawnie układ dwóch równań, którego rozwiązanie doprowadzi do wyznaczenia wartości b i c.

Rozwiązanie, w którym jest istotny postęp2p.

Zdający poprawnie wyznaczy wartości $\begin{cases} c = 6 \\ b = 2 \end{cases}$.

Pokonanie zasadniczych trudności zadania3p.
Zdający

• poprawnie wyznaczy współrzędne punktów przecięcia wykresu funkcji f z osiami układu współrzędnych K = (-2,0), L = (6,0), M = (0,6),

albo

poprawnie wyznaczy współrzędne dwóch spośród trzech punktów przecięcia wykresu funkcji
 f z osiami układu współrzędnych oraz dla wyznaczonych współrzędnych obliczy pole trójkąta.

Rozwiązanie pełne......4p.

Zdający obliczy pole trójkąta P = 24.

Uwaga

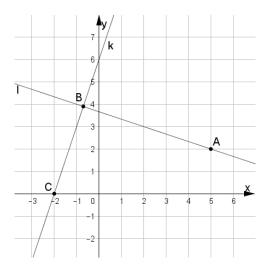
Jeżeli zdający popełni błąd merytoryczny przy wyznaczaniu współczynników b i c, to za całe rozwiązanie otrzymuje maksymalnie 2p.

Zadanie 33. (0-4)

W trójkącie ABC miara kąta przy wierzchołku B jest równa 90° , a wierzchołek A=(5,2). Punkty B i C leżą na prostej o równaniu y=3x+6, przy czym punkt C należy również do osi odciętych układu współrzędnych. Wyznacz współrzędne wierzchołków B i C oraz pole tego trójkąta.

Przykładowe rozwiązanie

Punkt B jest punktem przecięcia prostej k: y = 3x + 6 oraz prostej do niej prostopadłej przechodzącej przez punkt A.

Wyznaczamy współrzędne punktu C.

$$0 = 3x + 6$$

$$x = -2$$

$$C = (-2, 0)$$

Wyznaczamy równanie prostej AB. Współczynnik kierunkowy tej prostej to $a = -\frac{1}{3}$.

$$y = -\frac{1}{3}x + b$$
$$2 = -\frac{1}{3} \cdot 5 + b$$
$$b = 3\frac{2}{3}$$
$$y = -\frac{1}{3}x + 3\frac{2}{3}$$

Wyznaczamy współrzędne punktu B rozwiązując układ równań

$$\begin{cases} y = -\frac{1}{3}x + 3\frac{2}{3} \\ y = 3x + 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 3x + 6 = -\frac{1}{3}x + 3\frac{2}{3} \\ y = 3x + 6 \end{cases}$$

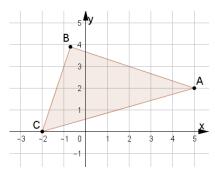
$$\begin{cases} \frac{10}{3}x = -\frac{7}{3} \\ y = 3x + 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = -\frac{7}{10} \\ y = 3 \cdot \left(-\frac{7}{10}\right) + 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = -\frac{7}{10} \\ y = \frac{39}{10} \end{cases}$$

$$B = \left(-\frac{7}{10}, 3\frac{9}{10}\right)$$

I sposób obliczenia pola trójkąta

Obliczamy długość przyprostokatnej BC.

$$|BC| = \sqrt{\left(-2 + \frac{7}{10}\right)^2 + \left(0 - \frac{39}{10}\right)^2}$$

$$|BC| = \sqrt{\left(-\frac{13}{10}\right)^2 + \left(-\frac{39}{10}\right)^2} = \sqrt{\frac{1690}{100}}$$

$$|BC| = \frac{13\sqrt{10}}{10}$$

Obliczamy długość przyprostokątnej AB.

$$|AB| = \sqrt{\left(5 + \frac{7}{10}\right)^2 + \left(2 - \frac{39}{10}\right)^2}$$

$$|AB| = \sqrt{\left(\frac{57}{10}\right)^2 + \left(-\frac{19}{10}\right)^2} = \sqrt{\frac{3610}{100}}$$

$$|BC| = \frac{19\sqrt{10}}{10}$$

Opbliczamy pole trójkąta ABC.

$$P = \frac{1}{2} \cdot |AB| \cdot |BC|$$

$$P = \frac{1}{2} \cdot \frac{19\sqrt{10}}{10} \cdot \frac{13\sqrt{10}}{10}$$

$$P = 12,35$$

II sposób obliczenia pola trójkąta

$$P = \frac{1}{2} |(x_B - x_A)(y_c - y_A) - (y_B - y_A)(x_c - x_A)|$$

$$P = \frac{1}{2} |(-\frac{7}{10} - 5)(0 - 2) - (3\frac{9}{10} - 2)(-2 - 5)|$$

$$P = \frac{1}{2} |\frac{114}{10} + \frac{133}{10}|$$

$$P = 12.35$$

Schemat oceniania

Zdający

- zapisze, że współczynnik kierunkowy prostej AB to $a = -\frac{1}{3}$, albo
- wyznaczy współrzędne punktu C = (-2, 0) i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy.

Rozwiązanie, w którym jest istotny postęp2p.

Zdający wyznaczy współrzędne wierzchołka C=(-2,0) oraz zapisze układ równań pozwalający wyznaczyć współrzędne punktu B, np. $\begin{cases} y=-\frac{1}{3}x+3\frac{2}{3}\\ y=3x+6 \end{cases}$

i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy.

Pokonanie zasadniczych trudności zadania3p.

Zdający

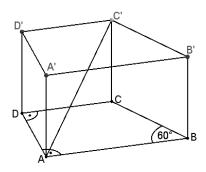
- wyznaczy współrzędne wierzchołków C = (-2, 0) i $B = \left(-\frac{7}{10}, 3\frac{9}{10}\right)$, albo
- popełni błąd rachunkowy na dowolnym etapie tozwiązania i z tym błędem doprowadzi rozwiązanie do końca

Rozwiązanie pełne......4p.

Zdający wyznaczy współrzędne wierzchołków C = (-2,0) i $B = \left(-\frac{7}{10}, 3\frac{9}{10}\right)$ oraz obliczy pole trójkąta P = 12,35.

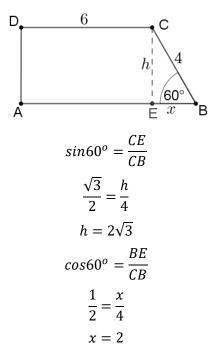
Zadanie 34. (0-5)

Podstawą graniastosłupa prostego jest trapez prostokątny ABCD, w którym |BC|=4, |DC|=6, $|\not\prec BAD|=|\not\prec ADC|=90^\circ$ oraz $|\not\prec ABC|=60^\circ$ (rysunek poniżej). Krótsza przekątna graniastosłupa AC' ma długość $4\sqrt{7}$. Wyznacz pole powierzchni całkowitej oraz objętość graniastosłupa.

Przykładowe rozwiązanie

Wykonujemy pomocniczy rysunek podstawy ABCD i wprowadzamy oznaczenia tak jak na rysunku.

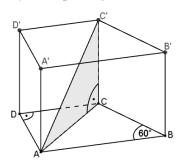
Obliczamy pole trapezu ABCD (podstawy graniastosłupa).

$$|AB|=8,\ |AD|=2\sqrt{3}, P_p=\frac{1}{2}\cdot(|AB|+|CD|)\cdot|AD|, \ \text{wiec}$$

$$P_p=\frac{1}{2}\cdot(8+6)\cdot2\sqrt{3}$$

$$P_p=14\sqrt{3}$$

Rozważmy trójkąt prostokątny ACC' (rysunek poniżej).

$$|AC|^2 = |AD|^2 + |DC|^2$$
$$|AC|^2 = (2\sqrt{3})^2 + 6^2$$
$$|AC|^2 = 48$$
$$|AC| = 4\sqrt{3}$$

Obliczamy długość odcinka CC', która jest wysokością H graniastosłupa.

$$|AC'|^{2} = |AC|^{2} + |CC'|^{2}$$

$$(4\sqrt{7})^{2} = (4\sqrt{3})^{2} + |CC'|^{2}$$

$$112 = 48 + |CC'|^{2}$$

$$|CC'| = \sqrt{64} = 8$$

$$H = 8$$

Obliczamy pole powierzchni bocznej graniastosłupa.

$$P_b = (|AB| + |BC| + |CD| + |DA|) \cdot H$$

$$P_b = (8 + 4 + 6 + 2\sqrt{3}) \cdot 8$$

$$P_b = 144 + 16\sqrt{3}$$

Obliczamy pole całkowite graniastosłupa.

$$P_c = 2 \cdot P_p + P_b$$

$$P_c = 2 \cdot 14\sqrt{3} + 144 + 16\sqrt{3}$$

$$P_c = 44\sqrt{3} + 144$$

Obliczamy objętość graniastosłupa.

$$V = P_p \cdot H$$

$$V = 14\sqrt{3} \cdot 8$$

$$V = 112\sqrt{3}$$

Schemat oceniania Rozwiązanie, w którym postęp jest niewielki, ale konieczny na drodze do pełnego rozwiazania zadania _______1p. Zdający • obliczy |EB| = 2albo obliczy $|CE| = |AD| = 2\sqrt{3}$ i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy. Rozwiązanie, w którym jest istotny postęp2p. Zdający obliczy pole podstawy graniastosłupa $P_n = 14\sqrt{3}$ albo obliczy długość odcina $|AC| = 4\sqrt{3}$ i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy. Pokonanie zasadniczych trudności zadania3p. Zdający obliczy pole podstawy graniastosłupa $P_p=14\sqrt{3}$ oraz długość odcinka $|AC|=4\sqrt{3}$ obliczy długość wysokości |CC'| = 8i na tym zakończy lub dalej popełnia błędy. Zdający obliczy $P_c = 44\sqrt{3} + 144$, albo • obliczy $V = 112\sqrt{3}$. Rozwiązanie pełne......5p. Zdający obliczy $P_c = 44\sqrt{3} + 144$ oraz $V = 112\sqrt{3}$. Uwaga. 1. Jeżeli zdający realizuje strategię rozwiązania i popełnia jedynie błędy rachunkowe, to może

- 1. Jeżeli zdający realizuje strategię rozwiązania i popełnia jedynie błędy rachunkowe, to może otrzymać **4 punkty**, o ile popełnione błędy nie ułatwiają rozważanego zagadnienia na żadnym etapie rozwiązania.
- 2. Jeżeli zdający popełnia błąd merytoryczny w wyznaczeniu długości boków podstawy (np. niewłaściwa funkcja trygonometryczna kąta 60°) i doprowadza rozwiązanie do końca, to za całe rozwiązanie może uzyskać maksymalnie **3 punkty.**
- 3. Jeżeli zdający popełnia błąd w wyznaczeniu długości odcinka *AD* oraz otrzyma taką długość, dla której nie istnieje trójkąt prostokątny *ACC'*, to za całe rozwiązanie może uzyskać maksymalnie **1 punkt.**